

§ 27. Вплив психоактивних речовин на репродуктивне здоров'я.

Профілактика вроджених вад

Вплив психоактивних речовин на репродуктивне здоров'я

Тютюнопаління порушує роботу ендокринних залоз, що особливо небезпечно в підлітковому віці, оскільки від нормального функціонування ендокринної системи залежать ріст, розвиток і статеве дозрівання. Коли підліток уперше бере в руки сигарету, він не замислюється про тяжкі наслідки, до яких може призвести його вчинок. Палій зазвичай вважає себе невразливим, тим більше що наслідки тютюнопаління виявляються не відразу.

Звичку до тютюнопаління легко набути, але її важко позбутися. Досить часто підліткове тютюнопаління є причиною того, що людина палить усе життя. Якщо йдеться про жінку, то треба пам'ятати, що:

- у жінок-паліїв удвічі частіше народжуються діти зі зниженою масою тіла, а низька маса тіла є однією з причин дитячої смертності;
- у жінок-паліїв часто трапляються передчасні пологи, викидні, народження мертвої дитини;
- під час вагітності жінки-палії частіше страждають на токсикози;
- у матерів-паліїв удвічі частіше трапляється раптова смерть немовлят;
- тютюнопаління жінок під час вагітності позначається на здоров'ї їхніх дітей упродовж тривалого часу, навіть у семирічному віці такі діти мають менший зріст, аніж діти тих жінок, які не палять.

Чому, знаючи про шкodu тютюнопаління, люди все ж таки палять? Пастка, в яку вони потрапляють, улаштована так: після вдихання тютюнового диму нікотин опиняється в тканинах мозку, і це призводить до збудження мозкових процесів, полегшуючи проведення нервових імпульсів. Але після цього мозкові процеси надовго гальмуються. Мозок починає вимагати нікотину. Якщо нікотин не надходить, то виникає занепокоєння, дратівливість, нервозність. Бажання палити стає неймовірно сильним. Виникає нікотинова залежність, якої дуже важко позбутися. Поріг чутливості до нікотину змінюється, і для досягнення того самого результату потрібна дедалі більша кількість тютюну. Згодом нікотин стає незамінною складовою обмінних процесів у організмі. Зі збільшенням кількості

споживаного тютюну й тривалості тютюнопаління зростає ступінь його шкідливих наслідків.

Алкоголь також є психоактивною речовиною, що негативно впливає на репродуктивне здоров'я. Ще видатний лікар Гіппократ зазначав, що причиною ідіотизму, епілепсії та інших нервово-психічних захворювань у дітей є пияцтво їхніх батьків.

Необхідно знати про те, що:

- жіночий організм більш чутливий до алкоголю, ніж чоловічий, тому в жінок швидше виникає алкогольна залежність;
- під впливом алкоголю в ранній період вагітності зародок або гине, або порушується його розвиток;
- діти алкоголіків народжуються з маленькою масою тіла, розміри їхнього мозку менші від норми;
- діти алкоголіків погано розвиваються, часто хворіють;
- у дитини може виникнути підвищена чутливість до алкоголю;
- під впливом алкоголю в жінки згасає інстинкт материнства, часто вона перестає піклуватися про дітей і відмовляється від них.

Алкоголь іноді називають стимулюючим засобом, але це не так, тому що алкоголь — специфічна отрута, яка впливає на центральну нервову систему. Відомо, що основою вищої нервової діяльності є два протилежні процеси, що відбуваються в центральній нервовій системі,— збудження й гальмування. У нормальному стані вони врівноважені. Алкоголь пригнічує процеси гальмування, тому втрачається контроль над учинками, знижується критичне ставлення до себе. Підліток, який перебуває в такому стані, ризикує, зокрема, і своїм репродуктивним здоров'ям, оскільки здатен на вчинки, наслідки яких можуть бути катастрофічними.

Отже, негативний вплив алкоголю на репродуктивне здоров'я підлітків пов'язаний як із порушенням фізіологічних функцій, так й із соціальною дезадаптацією, до якої призводить алкоголь. П'яний підліток (або підліток напідпитку) часто приймає неправильні рішення, може зазнавати сексуального насильства, потрапляти в кримінальні ситуації.

Наркоманія — це серйозна проблема для суспільства. Вживання наркотиків є наслідком низького інтелектуального рівня підлітків, гаяння часу в небезпечних компаніях, ослаблення внутрішньородинних зв'язків, алкоголізму в родині. Існує й біологічна схильність деяких людей до швидкого розвитку залежності від наркотику.

Згідно з класифікацією Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), наркоманія віднесена до класу психічних захворювань, за яких у хворого з'являється прагнення до саморуйнування. Звісно, людина, яка руйнує сама себе, не може залишити здорового потомства.

Які б слова вам не говорили, пропонуючи спробувати наркотик, усі вони будуть неправдою. Для торговців наркотиками головне — одержання прибутку, їм байдуже до вашого здоров'я й вашого життя. Вони роблять усе, щоб ви стали залежними від наркотиків. Пам'ятайте, що вже після першої спроби наркотику ви станете іншими — готовими до руйнування самого себе й збагачення свого вбивці.

Ось одна з відвертих розповідей про те, що таке життя з наркотиками. «Мене звали Юлія, мені 22 роки. Моє дитинство було щасливим. Мама, бабуся й дідусь піклувалися про мене й любили. Коли я вперше спробувала наркотик, мені було 15. Я стала наркоманкою, не розуміючи цього. Морок, отупіння, нестерпний біль, безсилля, некерованість, мука увірвалися в моє життя. Зникли всі друзі, батьки стали ворогами, я забула про свої мрії, бажання, перестала довіряти собі. Стала егоїстичною, брехливою. Життя втратило для мене сенс. Я спробувала лікуватися... Мені схотілося нормально жити. Але минуле життя далось взнаки. Я ВІЛ-інфікована. Коли я довідалася про свій ВІЛ-статус, мені здалося, що з-під моїх ніг пішла земля. Мені було страшно, коли я думала про те, що ніколи не зможу мати дітей, не почую слова «мама». Адже я така молода».

Чого нас може навчити чужий гіркий досвід?